

(IAG) keretei között felállított Nemzetközi Árapály Központ (International Center of Earth Tides) első igazgatója is ő lett, amelynek vezetői teendőit 1958–1995 között látta el. Aktív szerepet játszott geodinamikai obszervatóriumok (Belgium, Luxemburg,

Spitzbergák) kiépítésében. Ennek is köszönhető, hogy az amerikai haditengerészet az első európai doppleres műholdkövető állomását az ORB-ban létesítette, mely 1993-ig üzemelt. Folytonosan a pontosabb mérések végzését lehetővé tevő berendezések beszerzésére törekedett, amelynek egyik eredménye az, hogy intézményében működött Európában az első szupra-vezető graviméter is. Élete utolsó éveiben az Európai Geodinamikai és Szeizmológiai Központ (European Center for Geodynamics and Seismology, ECGS, Luxemburg) létrehozásában vállalt kiemelkedő szerepet.

Paul Melchior a Louvaini Katolikus Egyetem professzoraként 1972 és 1990 között a felsőoktatásban is aktívan közreműködött. Nagy számú doktorandusz (PhD) hallgató témavezetését látta el. Mintegy 300 tudományos tanulmányt írt, és két szakkönyvét adta ki a Pergamon Press kiadó. Az Earth Tides c. könyve még mindig alapvető mű az árapály témakörében. Eredményes szakmai és tudományos tevékenységét nemzetközi szinten is elismerés övezi. Az Amerikai Geofizikai Unió 1978-ban „Fellow”-jává választja, a Kínai Tudományos Akadémia Geodéziai és Geofizikai Intézete pedig tiszteletbeli professzori címmel tünteti ki. Az IAG 1991-ben a Levallois-émlékérmet adományozta számára. Külföldi tagjává választja a Finn, a Holland, a Spanyol és a Román Tudományos Akadémia is. A Bajor Tudományos Akadémia Német Geodéziai Bizottsága (DGK) pedig 1988-ban levelező tagjává választotta.

Paul Melchior több hazai szakemberrel állt szakmai és az IUGG főtitkáráként tudományszervezői munkakapcsolatban. 1972-ben, a Nemzetközi Árapály Bizottság főtitkáráként résztvett a hazánk által rendezett Nemzetközi Árapály Szimpóziumon Sopronban. Később, 1988-ban a penci Kozmikus Geodéziai Obszervatóriumban tett látogatása során elhangzott értékes előadásával gazdagította a hazai szakemberek ismereteit az általa képviselt szakterületen.

Emlékét kegyelettel megőrizzük.

Dr. Ádám József

FELHÍVÁS ÉS JAVASLAT A GPS TECHNIKA ALKALMAZÁSÁRÓL AZ AGRÁRIUMBAN

Tisztelt Olvasók !

Bizonyára ismeretes az Önök számára, hogy a globális műholdas helymeghatározás rendkívüli ütemben fejlődik és a helyfüggő információk gyűjtésekor alapvető helymeghatározó eszközzé válik mind a földmérésben, mind pedig a navigációban – szélesebb értelemben pedig a térinformatikában.

A GPS alkalmazása szinte megszámlálhatatlanul sok területet érint a legkülönbözőbb műszaki és informatikai szakágakban, a köz- és magánszférában egyaránt. Ezek között az egyik lényeges alkalmazói terület az agrárium.

A MTESZ Magyar Földmérési, Térképészeti és Távérzékelési Társaság 2004. április 29–30-án Budapesten tartott egy konferenciát a „GPS az agráriumban” címmel. A konferencia sikeres volt. A résztvevők döntése alapján Felhívás született, ehhez illeszkedően pedig egy Javaslat készült a GPS technika agrárágazaton belüli alkalmazására vonatkozóan. A dokumentumok kidolgozásában és szövegezésében dr. Remetey-Fülöpp Gábor, dr. Borza Tibor, dr. Busics György, dr. Takács András és dr. Mihály Szabolcs vettek részt. S bár a konferencia óta több hónap telt el, a Felhívás és a Javaslat ma is érvényes. Ezúton tesszük közzé a fent nevezett anyagokat.

FELHÍVÁS

Az MFTTT „GPS az agráriumban” témakörű konferenciáján (Budapest, 2004. április 29–30.) elhangzott előadások és az azt követő viták eredményeképpen, a

résztvevők egyetértettek abban, hogy a geodézia, az űrkutatás, az informatika és a hírközlés szakterületei összefogásával kifejlesztett műholdas helymeghatározási technikai alkalmazása az agráriumban (és ezen belül a földügyben) széles körben lehetséges, amint

azt a konferencián bemutatott eredmények, az ott kiállított termékek igazolták.

E csúcstechnológia hatékonyságnövelő tényező, ami költségcsökkentő módon járul hozzá az európai szintű versenyképességünk növeléséhez, a környezet-kímélő, fenntartható mezőgazdasági és vidékfejlesztési tevékenységhez.

Figyelembe véve

- a Magyarországon rendelkezésre álló jelentős szellemi kapacitást, az elért tudományos-fejlesztési eredmények és alkalmazások gyakorlati tapasztalatait,

- a kisvállalkozások fokozódó aktivitását,

- egyes közhivataloknak – így az állami átvételben és a terepi ellenőrzésben különösen érintett földhivatalok – a megkívántnál alacsonyabb szintű felkészültségét, eszköz-ellátottságát és korlátozott kapacitását,

- a középtávon megjósolható fejlődési trendet, különösen a független, európai GALILEO műholdas helymeghatározási rendszer öt éven belüli üzembe állását,

- a műholdas helymeghatározás és mobil hírközlés integrációja révén az igények és szolgáltatások terén várható forradalmi változást,

mindez kényszerítő kihívást jelent, és intézkedések meghozatalát teszi szükségessé a felzárkózás, illetve lépéstartás biztosítása érdekében, mind a szakmai közösség, mind az illetékes kormányzati szervek részéről, beleértve a technika fejlesztő- és fogadókészség-erősítő kormányzati, akadémiai és nem-kormányzati szerveit, de a piac további szereplőit, így a szolgáltatókat, felhasználókat és az infrastruktúra fejlesztésében érdekelt egyéb gazdasági és pénzügyi szervezeteket.

A szakmai közösségeknek a felismert közös érdeken alapuló összefogásával eredményesebben érhető el a műholdas helymeghatározási technika sokcélú és lehető leg szélesebb körű gyakorlati hasznosítása.

A konferencia résztvevői – áttekintve a jelenlegi helyzetet és a fejlődés kilátásait – egyetértének a következőkben megfogalmazott megállapításokkal és ajánlásokkal, azoknak nyilvános közzétételében.

1. A műholdas helymeghatározás elsődleges felhasználói közösségén belül – a helyfüggő szolgáltatók (LBS – Location Based Services), a közlekedés, a szállítás, a vízgazdálkodás, a környezet-, illetve természetvédelem és a geoinformatika mellett – az agrárium az egyik legfontosabb potenciális haszonélvező.

2. Magyarországon a technika széleskörű bevezetéséhez szükséges vevőeszközök széles skálája hozzáférhető, használatukhoz a szükséges ismeretek és az üzemszerű hasznosításukkal kapcsolatos tapasztalatok rendelkezésre állnak. Az oktató- és fejlesztőhelyek

felkészültsége jó, de a műszerellátottság (különösen a közhivatalokban és földhivatalokban) elmaradott.

3. A műholdas helymeghatározás földi infrastruktúrája a nemzeti téradat-infrastruktúra szerves része. Az infrastruktúra kiépítésénél messzemenően figyelembe kell venni az EU irányelveit, az interoperabilitásra vonatkozó elvárásait, különös tekintettel a politikák, így a Közös Agrárpolitika végrehajtására, annak ellenőrzésére, továbbá az agrár-környezetgazdálkodás és vízügyi keretirányelv intézkedéseire. Különös hangsúly fektetendő a mobil hírközléssel integrált (pl. LBS) és/vagy Internet-alapú alkalmazások fejlesztésére.

4. A tárcák összefogásával, a közszféra és a magánszféra bevonásával mielőbb kiépítendő a nagypontosságú, valósidejű, az egész országot lefedő, elvart szintű technikai infrastruktúra és fenntartásának, továbbfejlesztésének stabil pénzügyi forrása.

5. Fokozott hangsúly helyezendő a szabványos megoldásokra, ebben a vonatkozó szabványok és szabvány-előzetesek (CEN TC 287, ISO TC 211, továbbá DGJRC, FGDC, OGC szakanyagok) figyelembevételére. Fokozandó a nyomon követésben elsődlegesen érdekelt intézmények körének, munkájának közismertté tétele.

6. A piac fejlődését olyan jogszabályi környezet kell, hogy elősegítse, amely lehetővé teszi a kormányzati- és magánszféra együttműködését, a hivatalok közötti adatcserét, a hazai piacfejlesztésben jelentős szerepet játszó kis- és középvállalkozások eredményes pályázásainak megkönnyítését. Szakmai egyeztetést és jogi szabályozást igényel a térképi adatszolgáltatás díjainak és a közös adatpolitikának a kialakítása.

7. A szolgáltatóknak és a magánszférának hatékony és versenyképes szolgáltatási stratégiára, valamint értékesítési-szervezési technikák alkalmazására van szükségük. A bevált, legjobb gyakorlatok megismerésében, konzorciumi együttműködések elősegítésében a nem-kormányzati szervezeteknek van szerepük és küldetésük. Egy közös adatpolitika kialakítása nagyságrenddel nagyobb megtérülést jelent a nemzetgazdaság számára, mint a szükséges költségvetési támogatás. Itt is az INSPIRE európai kezdeményezés figyelembevétele a követelmény, a metaadat-szolgáltatások és klíringház megoldások területén.

8. Kiemelt kérdésként szükséges kezelni az oktatásképzést, annak minden korszerű, idő- és költségcsökkentő formáját, valamint a fogadókészség erősítését a helyi, regionális és központi kormányzati szervek döntéshozói, döntés-előkészítői irányában. Felelős szerepe van az ismeretátadásban a szakajtónak, beleértve az elektronikus információszolgáltatást is. A népszerűsítő tevékenység mellett az európai intézmények tisztségviselői, szakbizottságai és szakértői grémiumai

felé is láttatni szükséges a hazai eredmények és projektjavaslatok előnyeit, gazdasági-szociális kihatásait. A politikai döntéshozók pozitív befolyásolását helyi, regionális, országos, de európai szinten is támogatni szükséges.

*

JAVASLAT

az agrárágazat döntéshozói számára a GPS-technika alkalmazásáról

A „GPS az agráriumban” címmel Budapesten, 2004. április 29–30-án tartott konferencia résztvevői megfogalmazták az általános, a műholdas technika felhasználóinak egészére vonatkozó Felhívást, amelynek alapján az alábbi Javaslát is elkészült a földmérést érintő, ágazaton belül jelentkező legszükségesebb feladatok elvégzésére.

1. Magyarországon megkezdődött az ún. GNSS infrastruktúra kiépítése, de a szükségesnél és lehetségesnél lassabb ütemben. Sürgetővé vált az ún. aktív GPS hálózat teljes körű kiépítése és magas szintű szolgáltatásainak bevezetése. Ennek kezdeményezését a földügyet felügyelő agrártárcán belül érdemes tartani, építve a szaktárcák együttműködésére.

2. A földhivatalok GPS vevőkészülékekkel való ellátottsága messze elmarad a kívánatostól. Ez nehezíti a GNSS-technika alkalmazását, fennakadást okoz a hivatali munkák ellátásában és a minőségellenőrzést szolgáló állami átvételi vizsgálatnál. Az elmaradás behozása érdekében javasoljuk elkezdni a GPS-technika beszerzését ott, ahol az aktív GPS-hálózat már kiépült.

3. A konferencia javasolja a földhivatali hálózat ágazaton belüli felkészítési koncepciójának kidolgozását. A felkészítés terjedjen ki a megfelelő GPS-technika kiválasztására, a műholdas technika gyakorlati alkalmazására és oktatására is. A felkészítést az aktív GPS hálózat kiépítésével párhuzamosan célszerű szervezni.

4. A szakmai szabályozás korszerűsítése érdekében, megfelelő lektorálás után, mielőbb célszerű kiadni – a GPS-szel végzett alappont meghatározásra is kiterjedő, új A5 jelű szabályzatot.

A fenti Javaslátot a szakág fejlesztésére és Magyarország európai uniós kötelezettségeire figyelemmel fogalmazták meg a konferencia résztvevői.

Megjelenésre előkészítette:
Dr. Mihály Szabolcs

AZ EURÓPAI PARLAMENT ÉS A TANÁCS IRÁNYELVE A KÖZSZFÉRA INFORMÁCIÓINAK TOVÁBBI FELHASZNÁLÁSÁRÓL

A különböző állami szervek és más közintézmények, közhasznú szervezetek saját tevékenységük ellátásához különböző nyilvántartásokat, illetve más információs rendszereket hoztak létre. Ezeket általában folyamatosan karbantartják az időközi változások követésével. Az információs rendszerekben sok-sok év alatt, jelentős élőmunka ráfordítással létrehozott információs vagy halmozódott fel, melyek tartalmuknál fogva más célú hasznosításra is alkalmasak. A más célú felhasználás révén jelentős nemzetgazdasági megtakarítás érhető el az ismételt előállítás vagy feldolgozás elhagyása révén, ugyanakkor a hasznosítás során gazdasági növekedés következik be, s az egyes rendszerek közötti tartalmi átfedések összhangjának biztosításával a működés, működtetés hatékonysága is jobbá válik.

Az információk egy része nem publikus, illetve fontos érdekek fűződnek a hozzáférés megfelelő ellenőrzés alatt tartásához. Egyes esetekben a hozzáférést külön jogszabályok korlátozzák. Az információs rendszerek felépítése és a működtetésre vonatkozó jogszabályi háttér országonként különböző. Az Európai Parlament és a Tanács 2003. november 17-én elfogadott egy külön erre a célra létrehozott bizottság által kidolgozott és előterjesztett Irányelvet, mely alapján a közintézmények, közhivatalok és más közigazgatási szervezetek birtokában levő, saját feladatainak ellátása céljából létrehozott információk, hivatalos és nyilvános más célú felhasználásának biztosításával gazdasági növekedésre nyílik lehetőség a tagállamokban és ezen keresztül az Unióban. Magyarország 2004. május 1-je óta teljes jogú tagja az Uniónak, ezért az irányelvek megismerése és alkalmazása kiemelt aktualitással bír. Az Irányelv általánosságban minden fajta információ felhasználására vonatkozik, így hatálya a GIS alapú földrajzi információs rendszerekre is kiterjed. Az elfogadott dokumentum meghatározza, hogy a tagállamoknak olyan intézkedéseket kell hozniuk, hogy az irányelvek legkésőbb 2005. július 1-jétől érvényesüljenek a tagállamokon belül, a tagállamok egymás közötti viszonylatában. Az irányelvek alkalmazásának kezdeti tapasztalatait 2008. július 1-jéig felülvizsgálják, és értékelik.

A 2003/98/EC számú Irányelv kihirdetésre került az Európai Unió hivatalos lapjának 2003. december 31-i számában, és ezzel egyidejűleg hatályba lépett. Az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikkére, az Európai Bizottság javaslatára, az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményére, a Régiók